

ชื่อวิจัย การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู
ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา ทวีกุลทรัพย์
นางวาณี บุญยะไวโรจน์
ปีที่แล้วเสร็จ 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการของครูเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู (2) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู และ (3) ประเมินศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู

การดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการของครูเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 442 คน จาก 221 โรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยโรงเรียนเป็นผู้ส่งครูผู้สอนให้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ขั้นที่ 2 ร่างศูนย์การเรียนรู้โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการของครู ขั้นที่ 3 ระดมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบระดมความเห็นผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 4 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยี และขั้นที่ 5 ตรวจสอบและรับรองศูนย์การเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูมีความต้องการศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในระดับมากที่สุด
2. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย (1) ปรัชญาของศูนย์ คือ ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาครูคู่เทคโนโลยีการศึกษา (2) วิสัยทัศน์ของศูนย์ คือ ให้บริการความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและสร้างเครือข่ายของครูในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง (3) นโยบายของศูนย์ คือ เป็นแหล่งความรู้มุ่งพัฒนาครูและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและสร้างผลงาน (4) วัตถุประสงค์ของศูนย์ คือ ให้ความรู้และทักษะความชำนาญและพัฒนาคุณภาพของครูในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาอย่างเป็นระบบและครบวงจร (5) บทบาทและหน้าที่ของศูนย์ คือ ให้ความรู้และทักษะ รวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนในศูนย์ ออกแบบและผลิตสื่อ จัดกิจกรรม ให้คำปรึกษา และแนะนำครู เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และประสานงานสถาบันการศึกษา ทำการวิจัยและพัฒนา

และสร้างเครือข่ายความรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษา (6) เป้าหมายให้บริการกับครู (7) มีมาตรการที่สำคัญ คือ จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ (8) โครงสร้างการบริหารของศูนย์มีฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริการควรจัดบุคลากรในศูนย์ตามโครงสร้างการบริหาร (9) วิธีการเรียนในศูนย์มี 2 แบบ คือ แบบเผชิญหน้า และแบบผสมผสาน (10) ประเภทของศูนย์ คือ ศูนย์ความรู้ ศูนย์ฝึกทักษะเฉพาะทาง ศูนย์ฝึกอบรมและให้คำปรึกษา และศูนย์ทดสอบความรู้ (11) ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ประกอบด้วย แนวคิดเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การจัดระบบและออกแบบการเรียน การสอน การผลิตและการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อประสม แหล่งการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การทดสอบประสิทธิภาพ และการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา (12) สื่อและกิจกรรมสื่อครูในรูปชุดความรู้กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง วิเคราะห์สาระสำคัญ และเขียนโครงการ ศูนย์ฝึกทักษะเฉพาะทางสื่อในรูปชุดฝึกปฏิบัติ กิจกรรมได้แก่ การสร้างชิ้นงาน และวิเคราะห์รายกรณี ศูนย์ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาสื่อในรูปชุดฝึกอบรมประกอบการบรรยาย กิจกรรม ได้แก่ ฟังการบรรยาย ชมการสาธิตและตัวอย่าง ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (13) การประเมินและติดตามในศูนย์ มีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นอกจากนี้ ศูนย์นี้ยังประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน และงบประมาณ

3. การประเมินคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ศูนย์การเรียนด้วยตนเองเพื่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ ศูนย์การเรียน การเรียนด้วยตนเอง การใช้เทคโนโลยีการศึกษา

Research Title: Development of Self Access Learning Center on Educational Technology for Teachers

Researchers: Wasana Taweekulasap, Associate Professor;
Vanee Boonyawairote

Academic Year: 2014

ABSTRACT

This study aims to (1) investigate the teachers' needs regarding the learning center on educational technology; (2) develop the learning center on educational technology for teachers; (3) evaluate the quality of learning center on educational technology for teachers.

There were six stages on this study. Stage 1 was to investigate the teachers' needs on the learning center on educational technology. The participants were 442 primary and secondary teachers from 221 schools in Nonthaburi province. Those teachers were randomly selected by schools. The research instruments were questionnaires and interview. Stage 2 was to draft about the learning center according to the teachers' needs. Stage 3 was the brain storming of 15 experts through a set of list items. Stage 4 was to develop the learning center on educational technology for teachers. Stage 5 was the reviewing and recommendations by experts on the learning center attribution. All the data was analyzed through percentage, and content analysis.

The research findings were as followed:

1. Teachers needed self-learning center on educational technology at the highest level.
2. The compositions of self-learning center were (1) the center philosophy: Teachers in hand with educational technology; (2) the center vision was to provide knowledge, skills in applying educational technology in all classes and establish teacher network on the development in using educational technology; (3) the center's policy was to be the learning center focusing on teacher development and encouragement in using educational technology and creation; (4) the center's objectives were to provide knowledge and skills in educational technology including systemic teacher development; (5) the center's roles and functions were to provide knowledge and skills, research and development, consultation and guidance, collection, design, and creation instructional materials, public relations, including teacher network; (6) the center's goal was to

provide services for teachers; (7) the important measures was to compile master plan and implementation plan; (8) the structure of the center was comprised of various sections: administration, academic, service, personnel; (9) there are two learning methods: the face - encounter, and the combination; (10) types of the center were the knowledge center, the special skill center, the training center and information, and the test and examination center; (11) scope of content was comprised of: concepts on educational technology and communication, systemic learning management and design, the production and usage of printing media; audiovisual, electronic media, multimedia, information technology learning centers, efficiency test, and educational technology research; (12) Instructional materials and activities which included learning packages, and activities such as self-learning, analyzing case study, summarizing important substances and project design, practicing specialized skills, and producing the work piece. There were training and instruction through lectures, demonstration, workshop, and discussion. (13) Monitoring and evaluation were implemented by pretest, in-process test, and posttest. In the learning center, there were also infrastructure and facilities, including budget.

3. The evaluation of experts revealed that the self-learning center on educational technology acquired a very good quality.

Key words: learning Center, A Self Access Learning Usage of Educational Technology



สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
สารบัญตาราง	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ศูนย์การเรียนรู้	7
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	15
เทคโนโลยีการศึกษา	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	35
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยี	44
การศึกษาสำหรับครู	
ตอนที่ 2 ผลการระดมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้	69
เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับครู	71
ตอนที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยี การศึกษาสำหรับครูของผู้ทรงคุณวุฒิ	72
บทที่ 5 ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับครู	73
ตอนที่ 1 บทนำ	74
ตอนที่ 2 รายละเอียดของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีสำหรับครู	76
ตอนที่ 3 การนำศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาไปใช้	93
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
สรุปการวิจัย	96
อภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	114
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	115
ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ค แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ความต้องการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้ เทคโนโลยีการศึกษา	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 4.2 เหตุผลของความต้องการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	46
ตารางที่ 4.3 ปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	47
ตารางที่ 4.4 วิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	47
ตารางที่ 4.5 วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	48
ตารางที่ 4.6 เป้าหมายของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	49
ตารางที่ 4.7 โครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาด้านฝ่ายบริหาร	50
ตารางที่ 4.8 โครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาด้าน ฝ่ายวิชาการ	50
ตารางที่ 4.9 โครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาด้านฝ่ายบริการ	51
ตารางที่ 4.10 สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	52
ตารางที่ 4.11 บทบาทของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	52
ตารางที่ 4.12 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	53
ตารางที่ 4.13 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องแนวคิดเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	54
ตารางที่ 4.14 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องการจัดระบบและออกแบบการเรียนการสอน ที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	54
ตารางที่ 4.15 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเรียนการสอนที่ควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	55
ตารางที่ 4.16 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องสื่อโสตทัศนเพื่อการเรียนการสอนที่ควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	55
ตารางที่ 4.17 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอนที่ควรมี ในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	56
ตารางที่ 4.19 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องแหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่ควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	57
ตารางที่ 4.18 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องสื่อประสมในชุดการสอนที่ควรมีในศูนย์การ เรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนที่ ควรมีในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	58
ตารางที่ 4.21 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องการทดสอบประสิทธิภาพและการประเมินสื่อ การเรียนการสอนที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	58
ตารางที่ 4.22 ขอบข่ายเนื้อหาสาระเรื่องการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	59
ตารางที่ 4.23 ชุดความรู้ในศูนย์ความรู้ของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	60
ตารางที่ 4.24 กิจกรรมในศูนย์ความรู้ของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	60
ตารางที่ 4.25 ชุดฝึกปฏิบัติหรือชุดเสริมทักษะในศูนย์ฝึกทักษะและความชำนาญของ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	61
ตารางที่ 4.26 กิจกรรมในศูนย์ฝึกทักษะและความชำนาญของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้ เทคโนโลยีการศึกษา	61
ตารางที่ 4.27 ชุดฝึกอบรมประกอบการบรรยายในศูนย์ฝึกอบรมและให้คำปรึกษา แนะนำศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	62
ตารางที่ 4.28 กิจกรรมในศูนย์ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	62
ตารางที่ 4.29 ขั้นตอนการเรียนในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	63
ตารางที่ 4.30 ประเภทของการประเมินในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	63
ตารางที่ 4.31 การใช้ผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	64
ตารางที่ 4.32 ระยะเวลาของการให้บริการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	65
ตารางที่ 4.33 รูปแบบการให้บริการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.34 ลักษณะการให้บริการสื่อการเรียนในศูนย์การเรียนเพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	66
ตารางที่ 4.35 สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจัดไว้ในศูนย์การเรียนเพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	66
ตารางที่ 4.36 รูปแบบการให้บริการภายนอกของศูนย์การเรียนเพื่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษา	67

